

Forældre- samtaler som metode

Styrket samvær
for børn og forældre

Pixi-udgave

Indhold

Forældresamtaler

Side 3

Guide: Forberedelse til forældresamtalen og samværet

Side 4

Guide: Forberedelse til forældresamtalen efter samværet

Side 6

Guide: Konsulentens egen afrunding

Side 7

4-trins cirklen:

At sætte langsigtede mål

Side 8

Forandringshjulet

Side 10

Denne pixiudgave er et arbejdsredskab til samværskonsulenten, der beskriver redskaber, der kan anvendes i forældresamtalen. Redskaberne beskrives mere indgående i dokumentet *Forældresamtaler som metode*, hvor man også kan læse om forældresamtalens formål, målgruppe og grundtanke.

I *Forældresamtaler som metode* kan man endvidere finde følgende redskaber til yderligere inspiration:

- **Udviklingskemaer**
(Skal ligge i hver sag og udfyldes hver 3. måned)
- **Inspiration til aktiviteter**
- **Livshistorie og genogram**
- **Beskrivelse af *Appreciative Inquiry***

Forældresamtaler

Ved at afholde forældresamtaler støttes forældrene i at gennemføre samværet, med henblik på at det bliver en positiv oplevelse for forældre og børn.

Forældresamtalerne bidrager til at forældrene får indflydelse på samværsituationen og støtte i overgangene i samværet. Forældresamtalen bidrager desuden til at mindske spændinger i samværet – mellem alle parter, ligesom forældrene får støtte til at gennemføre samværet til størst mulig gavn for barnet. Hertil kommer, at forventninger i samværet afklares, rollefordelingen i samværet tydeliggøres og forældrene støttes i at møde børnene med passende forventninger. Forældresamtaler rummer yderligere et udviklingsperspektiv, hvor forældrene gradvist styrkes i deres rolle som samværsforældre.

Hvis forældresamtaler skal bruges som et udviklingsredskab, er det vigtigt, at der er en vis tydelighed omkring samværskonsulentens vurderinger. Omvendt er det vigtigt at forældrene ikke overvældes af krav om udviklingsmål og langsigtet udvikling, som de ikke har ressourcer til eller ønsker om.

Den grundlæggende tilgang til forældrene og udvikling gennem forældresamtaler er inspireret af metoden *Appreciative Inquiry* – som oversættes til *Den værdsættende samtale*.

Udgangspunktet er:

- I enhver forælder ligger et ønske om at være ”en god forælder” og have en god kontakt til sit barn – udforsk og udvikl ønsket herom i stedet for fokus på problemer. Spørg ind til forældrenes tanker om, hvad det for dem vil sige at være en ”god forælder”.
- Enhver forælder ønsker at følge med i sit barns liv og dagligdag – undersøg hvilke oplysninger forældrene gerne vil have om deres børns liv.
- Kontakten mellem forældre og børn kan variere – frem fokus på, hvornår forældrene oplever at det lykkes at have en god kontakt – og hvad er det der gør, at det lykkes?
- På baggrund af ovenstående, støt forældrene i at have gode oplevelser med børnene i samværet.
- Bring flere perspektiver i spil i dialogen med forældrene: Hvordan oplever børn, samværskonsulent, plejeforældre mv. situationen? Vær ærlig og troværdig.

Læs mere om *Appreciative Inquiry* i materialet *Forældresamtaler som metode*.

Guide: Forberedelse til forældresamtalen og samværet

Rammer og vilkår for samværet:

Er rammer og vilkår for samværet tydelige for dig og for forældrene? Hvis ikke de er kontroller disse.

Noter fra sidst:

Læs referatet fra sidste forældre-samtale og rapport fra sidste samvær. Er der noget vi skal følge op på eller videreføre fra sidste samtale?

Ro og rum:

Skab ro og rum til forældresamtalen, overvej hvor den skal foregå og under hvilke vilkår.

Inddragelse:

Skal forældrene inddrages i, hvad der står i rapporten fra sidste samvær? I givet fald, hvad skal der siges?

Er der noget jeg skal være særligt opmærksom på at få sagt til forælderen:

Fx at forælderen ikke skal love barnet at tage kage med til næste samvær, hvis han/hun ikke er i stand til at overholde det.

Hvilke redskaber vil være relevant at bringe i anvendelse til samtalen i dag:

- Firetrins-cirklen
- Forandringshjulet

Er der behov for at du orienterer dig i forhold til udviklingskemaerne?

Hvad skal vi:

Hvad skal jeg være opmærksom på?

Tuning ind:

Hvad er der sket siden sidst?

- Lyt til hvad der fylder hos forældrene.

Hjælp forældrene med at komme til stede.

Opfølgning på sidste samvær/ sidste eftersamtale:

Hvordan gik sidste samvær? Hvad lykkedes og hvad skal vi arbejde videre med? Er der særlige episoder vi skal følge op på?

- Lad forældrene starte – hvad har de oplevet og hvad synes de selv gik godt.
- Brug eksempelvis visuelle midler, hvis det kan støtte samtalen med forældrene. Bed fx forældrene om at markere på en skala fx fra 1–10 eller med smileys (sur, glad og midt i mellem), hvordan de synes samværet gik. Brug markeringen som udgangspunkt for samtalen – spørg ind til markeringen fx ”hvad betyder ’god smiley’ for dig”?
- Hvilken smiley/trin på skalaen vælger samværskonsulenten og hvorfor?
- Hvad (tror forælderen) at barnet vælger? Og hvorfor?
Hvad tror du udgør forskellen?

Samtalen vedr. dagens samvær:

Hvilke ønsker og forventninger har forælderen til dagens samvær?

- Hvad kan du som forælder gøre for at det bliver et godt samvær og hvilken hjælp vil du gerne have fra samværskonsulenten?
 - Hvad kunne du tænke dig at lave i samværet i dag (find evt. inspiration i forslag til aktiviteter)?
 - Hvad gør jeg, hvis jeg har brug for at skride ind? Hvad gør du, hvis du får brug for min hjælp undervejs? Fx aftale vedrørende intervention (et tegn).
 - Har jeg informationer – fx fra plejeforældrene el. lign. – som forældrene skal have inden samværet? Ændringer – eller andet?
 - Kan forældrenes ønsker imødekommes indenfor rammerne?
- Er der behov for orientering til barnet?

Rådgivning og vejledning:

Er der noget forældrene har brug for viden om?

- Vejledning om børns udvikling ex:
 - At være barn i dag
 - Børn generelt
 - Specifikke vanskeligheder
 - At være plejebarn (loyalitet, barnets tilhørsforhold)
- Vejledning til forældrene i forhold til kontakt og dialog med barnet ex:
 - At møde barnet hvor det er
 - Sprogbrug

– Afstemning i forhold til stemningsleje

– Fysisk kontakt

– Barnets signaler

- Vejledning til forældrene om betydningen af at barnet kender sin livshistorie og forældrenes særlige betydning i den forbindelse.
- Vejledning til forældrene om vigtigheden af at undgå fragmentering i barnets liv (forældre/plejeforældre) ex. gensidig information om barnets liv i barnets påhør ex:
 - Hvad skal plejeforældrene vide?
 - Hvordan kan vi skabe sammenhæng så barnet lettest kan gå fra det ene til det andet?

Hvordan siger vi goddag og farvel?

Formidling af barnets ønsker og behov

Har barnet ønsker til samværet?

Fx særlige aktiviteter, dialog og fysisk kontakt?

Guide: Forberedelse til forældresamtalen efter samværet

Opfølgning på samværet

Følgende hjælpespørgsmål kan anvendes i forældresamtalen, som afholdes efter samværet:

Hvordan gik samværet i dag – opnåede du det du ville?

- Hvad lykkedes?
- Hvad skal vi arbejde videre med?
- Hvordan oplevede du det?
- Hvordan tror du dine børn oplevede det?

Hvilke ønsker har forældrene til næste samvær?

Guide: Konsulentens egen afrunding

Konsulentens afrunding

- Hvad siger samværskonsulenten:
'Tag din egen temperatur'.
Hvordan oplevede jeg samværet i dag? Var det svært at være i?
Fx 'jeg var helt bombet og tænker over, hvordan barnet mon har det?
Og hvordan har du det?'
 - Hvad lykkedes?
 - Hvorfor tror du det lykkedes?
 - Hvad skal du huske til næste gang?
- Lav et notat/rapport.

4-trins cirklen: At sætte langsigtede mål

Forældresamtalerne efter Appreciative Inquiry har fokus på afdækning af:

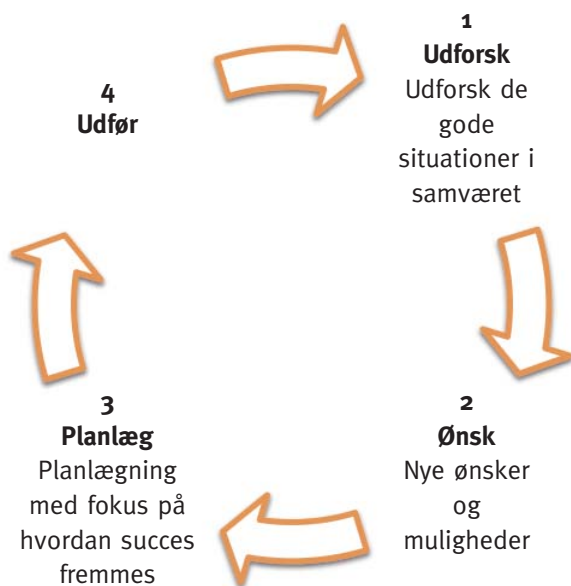
- hvad der allerede fungerer godt.
- hvad der er medvirkende til at det fungerer godt.
- hvad kan denne viden åbne op for af ønsker til, hvad der yderligere kan udvikles og opnås.

Med fokus på særligt gode situationer, ressourcer og gode erfaringer fremmes troen på, at udvikling er muligt og ønsket om at udvikle sig eller udvikle noget får næring.

Konsulenten kan hente støtte og inspiration til ovenstående proces i nedenstående model inspireret af Appreciative Inquiry's 4 D model. (se evt. afsnit om Appreciative Inquiry sidst i materialet).

Nedenstående model (udforsk – ønsk – planlæg – udfør) kan bruges i sin fulde form, eller som inspiration i forældresamtaler, hvor der er et udviklingssigte.

Modellen kan medbringes ved forældresamtalen eller blot være en indre arbejdsmodel for konsulenten.

1. Udforsk og efterspørg forældrenes fortælling af de gode situationer i samværet

- a. Bed forælderen fortælle om de gode situationer i samværet.
- b. Udforsk forældrerens opfattelse af hvad der var medvirkende til at skabe den gode situation.

Spørg for eksempel om:

- Hvad tænker du var medvirkende til at netop denne situation blev god? Hvad gjorde du? Hvad sagde du?

2. Nye ønsker og muligheder

Med fokus på det der virkede (ad 1b), hvad giver det af nye ønsker og muligheder?

Spørg for eksempel om:

- Når du nu fortæller at (...) virkede godt, hvad kunne du så ellers tænke dig at udvikle i samværet?

3. Planlægning

Hvad øger sandsynligheden for at det bliver en succes.

Spørg for eksempel om:

- Hvad er det præcist du gerne vil (tid og sted...)?
- Hvad skal du være opmærksom på?
- Hvad har du brug for samværs-konsulentens bistand til?

4. Udførelsen

Handlingen i samværet

Fire-trins cirklen kan bruges igen og igen, til at sætte nye mål og forfølge nye ønsker og drømme. Den kan også bruges til at fastholde forældrenes fokus på at medvirke til et godt samvær – henvis evt. til de ønsker og mål forældrene formulerede, når I følger op på samarbejdet.

Forandringshjulet

Forandringshjulet kan bruges på flere niveauer – dels i forbindelse med *hvert enkelt samvær* og dels ved en *opfølgning* efter ca. 4 måneder. Forandringshjulet kan anvendes i stort set alle forældresamtaler.

I forbindelse med hvert samvær:

Forandringshjulet kan bruges i forbindelse med hvert samvær. Værktøjet er en god måde at få en dialog om det enkelte samvær i gang på, og til at hjælpe forældrene til at reflektere over deres egen rolle under samværet.

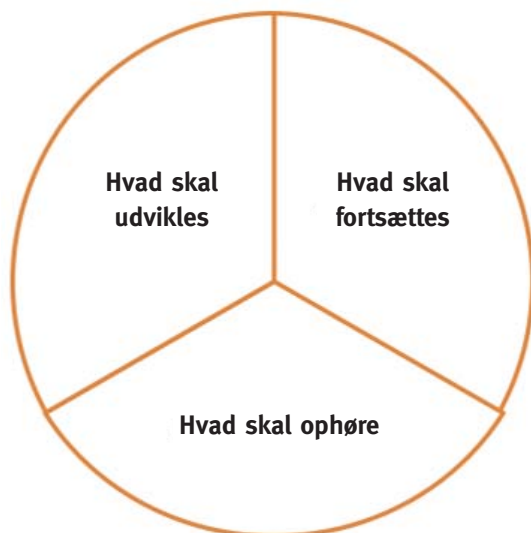
Eksempler på spørgsmål under de enkelte punkter i forandringscirklen:

Hvad skal udvikles:

- Er der noget du gerne vil arbejde videre med?
- Er der noget du gerne vil gøre mere af?
- Evt. forslag fra konsulenten?
- Hvad ser konsulenten af udviklingsbehov?

Hvad skal fortsættes:

- Hvad synes du gik godt under samværet i dag?
- Hvad tror du har indflydelse på at det gik godt?
- Hvordan tror dit barn oplevede det?
- Konsulentens iagttagelser og vurderinger

Hvad skal ophøre:

- Er der noget du vil gøre mindre af eller helt ophøre med?
- Konsulentens iagttagelse og vurdering af hvad forælderen skal gøre mindre af eller helt ophøre med?

Opfølgning – efter ca. 4 måneder:

Med ca. fire måneders interval følges der op på forældrenes situation, rolle og kompetencer i forhold til samværet med deres børn. Opfølgningen tager udgangspunkt i udviklingskemaerne (se side 8–15).

Inden samtalen finder sted, kan samværskonsulenten revurdere forældrene i forhold til udviklingskemaet, både deres relation i forhold til deres børn og til samarbejdsrelationen. Der kan vurderes i forhold til:

- Har forældrene rykket sig?
- Hvordan har forældrene rykket sig?
- Skal der ændres fokus i samarbejdet med forældrene?
- Kan der sættes nye mål for arbejdet med forældrene?

Den nye vurdering danner udgangspunkt for en dialog med forældrene om, hvilke muligheder samværskonsulenten ser og hvad forældrene ønsker at bruge konsulenten til.

Under opfølgningssamtalen anvendes forandringshjulet også og kan udbygges med konsulentens og forældrenes vurdering af status og udvikling over tid.

Opfølgningssamtalen har fokus på børnenes trivsel under samværet, både i forhold til forældrenes vurdering og samværskonsulentens vurdering.

www.fam-storstroem.dk

www.familieplejen-bornholm.dk

www.fabu.dk

www.cesa.dk